

สรุปบทเรียนรู้การศึกษาดูงานศูนย์เด็กเล็กน่าน้อยู่ กลุ่มแม่

วันที่ 15 พฤษภาคม 2551

ณ ศูนย์อนามัยที่ 10 เชียงใหม่

ปัจจุบันศูนย์สาธิตพัฒนาเด็กเล็กเปรียบเสมือนบ้านที่สองของเด็ก ที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กเนื่องจากเป็นสถานเลี้ยงเด็ก ดูแลเด็กทั้งเด็กเล็กและเด็กก่อนวัยเรียน ในขณะที่ผู้ปกครองเด็กต้องออกไปทำงานนอกบ้านเพื่อช่วยหารายได้มาจุนเจือครอบครัว

ศูนย์เด็กเล็กน่าน้อยู่กลุ่มแม่ ศูนย์อนามัยที่ 10 เป็นสถานบริการตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กน่าน้อยู่ เนื่องจากเป็นสถานบริการหนึ่งในโครงการสายใยรักแห่งครอบครัว ที่เริ่มก่อตั้งเมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2548 เป็นแห่งแรกในภูมิภาค ตามพระปณิธานของพระองค์เจ้าศรีรัศมิ์ พระวรราชาที่ทรงริเริ่มโครงการที่สนับสนุนให้แม่เลี้ยงลูก ตั้งแต่แรกเกิดอย่างใกล้ชิดเพื่อส่งเสริมพัฒนาการที่ดีของลูกเพื่อให้สถาบันครอบครัวในสังคมไทยมีความรัก ความอบอุ่น เริ่มต้นสายใยรักจากน้ำนมแม่เชื่อมโยงต่อเนื่อง ผู้สมาชิกอื่นๆ ในครอบครัว สังคม และชุมชน รูปแบบของการดูแลเด็กแนวใหม่ “สถานรับเลี้ยงเด็กกลางวันด้วยนมแม่” ให้บริการดูแลเด็กเล็กและเด็กก่อนวัยเรียน ในรูปแบบการบริการแบบองค์รวมซึ่งเน้นการส่งเสริมให้นมแม่ในตอนกลางวัน และให้ครอบครัวได้มีส่วนร่วมในการดูแลเด็กทุกระยะเพื่อเป็นการเสริมสร้างพลังอำนาจ และศักยภาพในการดูแลตนเองอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังให้บริการ “โรงพยาบาลสายใยรักแห่งครอบครัว” ซึ่งผ่านการรับรองมาตรฐานขององค์กรยูนิเซฟ ในปี 2535 โดยมีบทบาทสำคัญคือ

1. การสร้างองค์ความรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้สู่การปฏิบัติแก่พ่อแม่ และครอบครัว
2. การดำเนินการแบบมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน และท้องถิ่น โดยการประสานงาน

ภาคีเครือข่าย เช่น สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขอำเภอและสถานีอนามัย เพื่อพัฒนาเครือข่ายโรงพยาบาลสายใยรักแห่งครอบครัวและชมรมนมแม่

3. การรณรงค์และการประชาสัมพันธ์การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ งดการใช้ขวดนมและการใช้นมผงเริ่มต้นจากโรงพยาบาลคู่ครอบครัวและชุมชน

4. ให้คำปรึกษาโดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุขครอบคลุม 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน

4.1 บูรณาการและเสริมสร้างความเข้มแข็งระบบบริการอนามัยแม่และเด็ก ในสถานบริการสาธารณสุข ครอบครัว และชุมชน (Intergrated Care)

4.2 พัฒนาองค์ความรู้และระบบการบริการอนามัยแม่และเด็กที่มีมาตรฐาน และอย่างต่อเนื่อง (continuum of Care)

เป้าหมาย

1. โรงพยาบาลรัฐ และเอกชน ร้อยละ 80 เข้าร่วมโครงการสายใยรักแห่งครอบครัว
2. โรงพยาบาลสายใยรักแห่งครอบครัวระดับทอง อย่างน้อยจังหวัดละ 1 แห่ง ในปี 2550

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

1. มีผู้นำที่เข้มแข็งมีประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญสูง คือ พญ. กรรณิการ์ บางสายน้อย ตำแหน่ง ผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์อนามัยที่ 10 เชียงใหม่ ด้านการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม

2. เป็นศูนย์การเรียนรู้ที่เป็น base practice model ด้านการให้บริการศูนย์เด็กเล็กนำอยู่คู่ นมแม่ในรูปแบบใหม่คือ สถานรับเลี้ยงเด็กกลางวันด้วยนมแม่ และคลินิกนมแม่ โนโครงการสายใยรักแห่งครอบครัว

3. เป็นแหล่งที่มีผู้มาขอศึกษาดูงานจำนวนมากทั้งในและต่างประเทศ

4. สามารถพัฒนาภาคีเครือข่าย ขยายผลโครงการสายใยรักแห่งครอบครัวสู่ชุมชน ได้เป็นผลสำเร็จ

ในส่วนของศูนย์เด็กเล็กก่อนอนุบาลแม่ ภายในสถานรับเลี้ยงเด็กกลางวัน ประกอบไปด้วยห้องต่างๆ ดังนี้

- ห้องกิจกรรมตามช่วงอายุของเด็กโดยแบ่งเป็น ห้องเด็กอ่อนอายุต่ำกว่า 1 ปี , ห้องเด็กอายุ 1-2 ปี , 2-3 และ 3-4 ปี ซึ่งเป็นห้องสำหรับแยกทำกิจกรรมของแต่ละช่วงอายุ

- ห้องสำหรับให้นมแม่ มีตู้เย็นและคลังน้ำนมสำหรับเก็บนมแม่ โดยเก็บไว้ที่อุณหภูมิ (-15X – (-20) องศาเซลเซียส สามารถเก็บไว้ได้นานถึง 3 เดือน และยังมีมุมสำหรับผู้ปกครอง และสื่อต่างๆอย่างเหมาะสมและสวยงาม

โรงพยาบาลสายใยรักแห่งครอบครัวเป็นโรงพยาบาลที่ให้บริการด้านแม่และเด็กอย่างมีมาตรฐาน โดยมีระบบการบริการคุณภาพ แบ่งเป็น

1. ระยะตั้งครรภ์ ประกอบด้วย
  - 1.1 การฝากครรภ์คุณภาพ
  - 1.2 โรงเรียนพ่อแม่

- 1.3 อาหารและโภชนาการ
- 1.4 ทัศนสุขภาพ
- 1.5 ชมรมสายใยรักแห่งครอบครัว
- 2.ระยะหลังคลอด ประกอบด้วย
  - 2.1 โรงพยาบาลลูกเกิดแม่ปลอดภัย
  - 2.2 โรงพยาบาลสายสัมพันธ์แม่ลูก
  - 2.3 โรงเรียนพ่อแม่
  - 2.4 คลินิกนมแม่
  - 2.5 คัดกรองทารกแรกเกิด
  - 2.6 Thyroid / PKU
  - 2.7 ชมรมสายใยรักแห่งครอบครัว
3. คลินิกสุขภาพเด็กดี
  - 3.1 WCC คุณภาพ
  - 3.2 โรงเรียนพ่อแม่
  - 3.3 ตรวจพัฒนาการเด็ก
  - 3.4 โภชนาการเด็ก
  - 3.5 นิทานของเล่น
  - 3.6 ทัศนสุขภาพ
  - 3.7 ชมรมสายใยรักแห่งครอบครัว